

Balgmaaden, som nu hersker, blev brudt, naar den nu gjældende Regel blev, ikke helt fortrængt, men brudt — saa at der ad forskjellige Veie kunde gjøre sig forskjellige Indflydelser gjældende paa Skolelærerfaldenes Besættelse. Det Hensyn, som gjøres gjældende fra Kommunerne, er indenfor visse Grændser berettiget; men der er ogsaa andets Hensyn, som man ikke kan vente, at Kommunerne skulle iagttage, og det er da nødvendigt, naar der overhoved skal være Liv og Haab om Fremgang i Skolelærerstanden, at der ogsaa er nogen Ud- sigt for Dygtigheden til at gjøre sig gjældende, selv om den ikke finder Anerkjendelse i den Kom- mune, hvor et eller andet større Kald netop skal besættes. En kombineret Indflydelse af for- skjellige Momenter, som fortjene at komme i Be- tragtning, tror jeg vilde være i høi Grad heldbringende. Jeg kan ikke se, hvad der skulde kunne holde Udvalgets Flertal tilbage fra at gjøre det Forslag, det i saa Henseende maatte finde rigtigt under de nuværende Forhold, hvor vi dog ikke tro paa, at Loven i Diebliffet vil blive vedtagen, dersom vi blot indskrænke os til det mindst Mulige, og derhos paa et Tidspunkt, hvor der er Spørgsmaal om i langt større Grad end tidligere at yde Tilskud af Statskassen. Det er dog ikke underligt, om der som Betingelse for slige Bidrag fra Statskassens Side blev fordret af Staten, at der blev givet de Autoriteter, som have Tilsyn med Skolevæsenet, nogen Ind- flydelse paa Skolelærerembedernes Besættelse, og navnlig forekommer det mig klart, at skulle Skole- inspektørerne kunne udrette noget virkelig Gavn- ligt, vil det have sin store Betydning, om der ogsaa i den Henseende kunde gives dem nogen Indflydelse. Det er imidlertid et Spørgsmaal, som jeg væsenlig maa henstille til Udvalget, thi det vil let ses, at her gjælder det, at det enkelte Medlem ikke med Nytte kan fremsætte noget For- slag, naar Udvalget helt holder sig tilbage. I Forbindelse dermed skal jeg antyde, at i den Form Underændringsforslaget under Nr. 10, b. er stillet, tror jeg, at overveiende Grunde tale derimod. Jeg er derimod, hvis man kommer ind paa saadanne kombinerede Regler med Hensyn til Maaden, hvorpaa Skolelærerembederne besættes, ikke saa sikker paa, at der ikke skulde findes Bes- temmelser, hvorved der kunde gives de Kommu- ner, ligegyldig om paa Landet eller i Stæderne, som have store Skoler med et betydeligt Antal Lærere, en noget større Indflydelse paa Besættel- sen end de andre. Jeg vil heller ikke der sige, at alle nødvendige skulle besættes paa den Maade, som den ærede Landthingsmand, der danner Min- dretallet i Udvalget, foreslaar; men dersom der var forskjellige Besættelsesmaader, kunde det vel være, at der kunde gives de større Kommuner, som havde Skoler med et betydeligt Antal faste Lærere, en noget større Indflydelse, thi ganske uberettiget er virkelig ikke den Betragtning, at til

store Byrders Overtagelse og til større Forplig- telse kan ogsaa ganske naturligt svare en noget større Ret. Saavidt dette Spørgsmaal om Skolelærerembeders Besættelse.

Der er et andet Hovedpunkt, der meget lig- ger mig paa Sinde, nemlig Skolelærerens Afsted- gelse; men der har jeg den Tilfredsstillelse, at den ærede Ordfører forud erklærede sig villig til for- nyet Overveelse i Udvalget. Paa dette Punkt kunde jeg ganske vist have stillet Ændringsforslag, thi det er et saa begrændset Spørgsmaal, at det vel af den Enkelte kan overses, og jeg har en saa bestemt Overbevisning derom, at jeg ogsaa skulde have gjort det, dersom jeg ikke troede det i Sa- gens Interesse at afvente, om ikke Udvalget selv var villig til at optage Sagen; idet jeg idag antydede de forskjellige Veie, man kan gaa, vilde jeg i alt Fald forhaabentlig opnaa nogen Kund- skab om, hvad Udvalget snarest vilde tiltræde. Det Maal, jeg nemlig ønsker naaet, kan fyldestgjøres paa forskjellig Maade, og det er klart, at det er lettere i saa Henseende at naae frem, naar der har fundet en Forhandling Sted, og man noget nær- mere kender de Ansvælses, som der maatte være i Udvalget. Det Forslag, med Hensyn til hvilket jeg har den aldeles bestemte Overbevisning, at det ikke uforandret bør blive til Lov, er Udvalgets Forslag under Nr. 10 Litra e, det er Spørgs- maalet om Afgangen for Ministeriet til ved Resolution at afskedige en Skolelærer for Forsømmelse eller utilbørligt Forhold med en vilkaarlig Nedsættelse af Pensionen eller med fuldstændig Pensionsberøvelse. De Herrer ville vistnok erindre Forholdene. Sagen er jo den, at det ikke er stort mere end omtrent 20 Aar siden, at der blev tillagt ikke alle Sko- lærere, ingenlunde alle Landets 3,000 Lærere, eller hvormange det er, men de fast ansatte Sko- lærere paa Landet og i Kjøbstæderne, som havde været i det offentlige Skolevæsens Tjeneste i 10 Aar, Pensionsberettigelse, naar de fik Afsked paa Grund af en dem utilregnelig Marsag, hvormed da følger Entepension, altsaa en Sikkring i Stil- lingen, som er af meget stor Betydning. Det er naturligvis et meget stort Antal Skolelærere, som ere i det Forhold, at de have Pensionsret; jeg tør ikke sige bestemt hvormange, men jeg feiler neppe, naar jeg antager, at der er over 1,500. Skulde jeg tage feil, da maa den ærede Minister vistnok have Lov til at rette mig strax, men det er vist mindst 1,500. Det er altsaa en meget alvorlig Sag, hvormed der her handles, men der til kommer endnu, at det er umuligt, forekommer det mig, at betragte dette Spørgsmaal isoleret, som alene vedkommende Skolelærerne, om man vil kalde Skolelærerne Embedsmænd eller ikke, det er her ganske underordnet, de udvænes jo ander- ledes end kongelige Embedsmænd, og deres Virk- somhed er forskjellig; men med Hensyn til Pensions- berettigelsens Karakter staar det aldeles tilsvarende